

Vanhusten asumispalveluiden myöntämisperusteet

Kuopion kaupungin asumispalvelujen järjestäminen (palveluasuminen, tehostettu palveluasuminen ja pitkäaikaishoiva) perustuu sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella 710/82, terveydenhuoltolakiin 326/10, lakiin ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystaloudesta (ns. vanhuspalvelulaki 980/12) ja Laatusuosituksen hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2017-2019 (Stm:n julkaisuja 2017:6).

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystaloudesta edellyttää, että iäkkään henkilön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevien palveluiden tarve tulee selvittää kokonaisvaltaisesti yhdessä iäkkään henkilön ja tarvittaessa hänen läheisensä kanssa. Iäkkäällä henkilöllä tulee olla mahdollisuus vaikuttaa palvelujen sisältöön ja toteuttamistapaan sekä osaltaan päättää niitä koskevista valinnoista. Kuopion kaupungissa on tavoitteena mahdollistaa ikäihmisen turvallinen kotona asuminen järjestämällä palveluja ja hoitoa kotiin ympäri vuorokauden. Iäkkään henkilön pitkäaikainen hoito ja huolenpito järjestetään ensisijaisesti hänen kotiinsa tai muuhun kodinomaiseen asuinpaikkaansa järjestettävillä sosiaali- ja terveystaloudesta, jotka sovitetaan sisällöltään ja määrältään vastaamaan iäkkään henkilön kulloisiakin palvelutarpeita.

Hakeutuminen asumispalveluun tulee ajankohtaiseksi vasta silloin kun iäkkään henkilön toimintakyky on heikentynyt niin paljon, että kotona asuminen ei onnistu kotiin annettavien laaja-alaisten palvelujen eikä tukitoimien ja teknologian turvin.

Asumispalveluiden piiriin hakeutuminen käynnistyy yhteydenotolla palveluohjaukseen. Ennen asumispalvelun hakemista kartoitetaan asiakkaan palvelutarve sekä toimintakyky käytössä olevilla toimintakykymittareilla. Kun asumispalveluiden myöntämisperusteet täyttyvät, niin täytetään asumispalveluhakemus ja asiakas hyväksytään asumispalvelun hakijaksi. Hakemus käsitellään tarvittaessa vanhusten asumispalvelutiimissä moniammatillisesti. Asiakkaalla tai omaisella on kuitenkin oikeus hakea asumispalvelupaikkaa myös tilanteissa, joissa asiakkaan palvelutarpeen arvion, toimintakyvyn ja asumistaloudesta välillä on eroavaisuutta. Mikäli tällöin asumisen myöntämisperusteet eivät täyty, tehdään kielteinen päätös ja asiakas ohjataan muiden palveluiden piiriin.

Osa asumispalvelujen asunnoista on saanut valtion tukemaa rahoitusta (ARA-asunto). Asiakkaiden sijoittuminen rahoitusta saaneisiin asuntoihin asumispalveluiden myöntämisperusteiden täytyä tapahtuu varallisuus ja tulot huomioiden. Asumispalveluja järjestetään Kuopion kaupungin hoivapalveluina, ostopalveluina ja palvelusetelillä. Halutessaan asiakas voi olla omakustanteisesti palveluiden piirissä.

Asumispalvelua voidaan myöntää asiakkaalle

- jolla on huomattavasti heikentynyt fyysinen, psyykinen, kognitiivinen ja/tai sosiaalinen toimintakyky ja jatkuva ympärivuorokautinen
-

palvelujen tarve toimintakyvyn kokonaisarvion perusteella. Asiakkaalla on hoidon ja valvonnan tarvetta kaikissa päivittäisissä toiminnoissa useita kertoja vuorokauden aikana.

- jolle palvelua ei voida riittävällä tavalla järjestää kotiin annettavien – ja tukipalvelujen turvin (mukaan lukien yöpartio- ja turva-auttajien käynnit)

Myöntämiseen vaikuttavat asiakkaan toimintakyvyn lisäksi sosiaalinen verkosto, omaisten ja läheisten mahdollisuudet osallistua asiakkaan hoitoon ja huolenpitoon sekä mahdolliset omarahoitteiset palvelut. Avio- ja avopuolisoille pyritään järjestämään mahdollisuus asua yhdessä, mikäli molemmilla puolisoilla ympärivuorokautisen hoidontarve täyttyy. Yksittäisen myöntämisperusteiden täyttyminen ei määritä palveluun hyväksymistä, vaan lopullinen päätös tapahtuu aina moniammatillisen kokonaisarvion pohjalta.

Asiakkaan oma tahdonilmaisu huomioidaan ja kirjataan palvelua myönnettäessä, mutta aina toivetta vastaavaa asumispalvelua ei voida järjestää. Vapautuvien asumispalvelupaikkojen täyttämistä ohjaa kansalaisten tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus ja hakijaksi hyväksymisen ajankohta sekä asiakkaan kokonaistilanne. Tarvittaessa viranhaltija käyttää yksilöllistä harkintaa. Asumispalvelupaikka myönnetään pääsääntöisesti asiakkaan kotikunnan alueella, jolloin myös liitoskuntien palvelupaikat huomioidaan paikkoja järjestettäessä. Kuopion kaupungilla on oikeus päättää miten ja missä tarkoituksenmukainen hoito ja hoiva järjestetään. Sairaalassa olosta päätetään terveydenhuollon tarpeen mukaisesti.

Asiakkaalle tehdään palvelutarpeen arvioinnin perusteella myönteinen tai kielteinen päätös. Palvelupäätös voi olla myös määräaikainen. Asiakas voi hakea päätökseen muutoksenhakua. Palvelusta peritään Perusturva- ja terveyslautakunnan vahvistama asiakasmaksu. Kun asumispalveluun oikeutetulle järjestyy hoitopaikka, muuton tulee tapahtua pääsääntöisesti kolmen vuorokauden kuluessa.

Asiakkaalla on oikeus saada hänelle myönnettyt muut kuin kiireelliset sosiaalipalvelut ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään kolmen kuukauden kuluttua päätöksen tekemisestä.

Jos asiakas kieltäytyy myönnetyn palvelun vastaanottamisesta, hän ei jää asumispalvelujen jonoon. Asukkaalla on mahdollisuus ilmaista toive asumispalvelupaikan vaihtamiseen niissä tilanteissa, joissa toiminta ja laatu eivät vastaa asukkaan palvelutarvetta.

Kotikuntakuntamuuttajalle, joka muuttaa Kuopioon, hoidon myöntämisperusteet ovat samat kuin Kuopion myöntämisperusteet. Kuopiosta muuhun kuntaan muuttavan myöntämisperusteet määrittelee vastaanottava kunta.

Asumispalvelun myönteinen päätös voidaan purkaa, jos asiakkaan toimintakyvyssä ja arjessa selviytymisessä tapahtuu sellainen muutos, että hänen palveluntarpeensa ei täytä enää asumispalvelujen myöntämisperusteita.

Asiakkaan avuntarve määrittää sijoittumisen eri hoitoluokkiin seuraavasti:

Palveluasuminen

Palveluasuminen lähtökohtana on, että asuminen omassa kodissa kattavien avohoidon keinojen ja turvateknologisten ratkaisuiden avulla ei ole mahdollista tai se ei ole onnistunut. Asiakkaan toimintakyky on selvästi alentunut. Hän tarvitsee runsaasti seurantaa, ohjausta, valvontaa tai apua useita kertoja päivässä. Avuntarvetta on tyyppillisesti ruokailun järjestämisessä, hygienian hoidossa, lääkehuollossa. Psykkisesti sairaalla tai muistisairaalla voi olla hallittavissa olevia käytösoireita. Pääsääntöisesti asiakas selviää 1 hoitajan avustamana hoitotoimissa. Asiakas pystyy pääsääntöisesti hälyttämään apua. Yöapua järjestetään läheltä tulevan yöpartion turvin tai hoitaja on yksikössä myös öisin.

Tehostettu palveluasuminen

Asiakas tarvitsee runsaasti konkreettista apua mm. ruokailussa, hygienian hoidossa, lääkehuollossa sekä muissa päivittäisessä toiminnassaan. Avun tarve on ympärivuorokautista ja apua ei voida taata kevyemmissä asumismuodoissa hoitajan ja teknologian turvin. Kognitiivisen tuen tarve on yleensä runsasta. Asiakkaan toimintakyky on merkittävästi alentunut. Asiakas voi liikkua tai siirtyä itsenäisesti, apuvälineen turvin tai 1-2 hoitajan avustamana tai olla vuoteeseen hoidettava. Psykkisesti sairaalla tai muistisairaalla asiakkaalla voi olla harhoja, käytösoireita tai lähtemistaipumusta, johon hän tarvitsee ympärivuorokautista valvontaa sekä tarvittavaa ohjausta.

Pitkäaikaishoiva

Pitkäaikainen hoito ja huolenpito voidaan toteuttaa laitoshoidona vain, jos siihen on lääketieteelliset perusteet. Lääketieteellisenä perusteena voi olla esimerkiksi lähes jatkuva happihoidon tarve tai muu erityinen hoito, jota ei ole mahdollista toteuttaa turvallisesti muussa kuin pitkäaikaisessa laitoshoidossa. Pitkäaikaishoivan yksiköissä asiakkaat tarvitsevat pääsääntöisesti hoitajien parityöskentelyä kaikessa hoidossa ja hoivassa ympäri vuorokauden. Asiakas on pääsääntöisesti vuodehoitoinen, mutta asiakkaan voimavarojen mukaan häntä avustetaan istumaan ja liikkumaan.

Pitkäaikaishoivan perusteena voi olla myös asiakkaan oman turvallisuuden tai muiden asiakkaiden turvallisuuden varmistaminen esim. muistisairaudesta johtuva hoitoaasteellisuus, erityisosaamista vaativat käytösoireet tai mahdollinen aggressiivinen käyttäytyminen. Tällöin asiakkaalle pyritään turvaamaan ympäristö, jossa hänen olisi mahdollista asua ja pysyä turvallisesti toimintakykyisenä ilman turhaa rajoittamista.

Voimaantulo:

Perusturva- ja terveyslautakunta 17.12.2019 § 85
Nämä myöntämisperusteet tulevat voimaan 1.1.2020.

Kuopion kaupunki

Perusturva ja terveydenhuolto
Perusturvan palvelualue

28.11.2019

Liitteet:

asumismuotojen määrittely ja asumispalvelua järjestävät yksiköt

Asumismuotojen määrittelyä:

Palveluasuminen

Asuminen kotihoidon palveluiden tuella

Tehostettu palveluasuminen

Asuminen hoitopaikassa, jossa on ympärivuorokautinen hoitajamitoitus

Yksiportainen asumispalvelu

Asuminen hoitopaikassa, jossa on ympärivuorokautinen hoiva. Asiakkaan palvelutarve voi olla palveluasumisen tai tehostetun palveluasumisen tarve.

Pitkäaikaishoiva

Asuminen laitoshoidon yksikössä

Asumisyksiköitä

Palveluasuminen

Iltatuuli 2 Nilsjä

Kotipiha, Villenpiha, Karttula

Yksityiset hoivakodit

Tehostettu palveluasuminen

Liisanpiha, Karttula

Ollukka, Nilsjä

Riistaveden palvelukeskus

Yksityiset hoivakodit

Yksiportainen asumispalvelu

Iivola, Juankoski

Lokottaja, Nilsjä

Iltatuuli 2, Nilsjä

Mäntykampus, Väinölä

Mäntykampus, Ilmatar

Tervaniitty

Leväsen palvelukeskus hoitokoti 1-3

Viljami, Maaninka

Kotikulma, Maaninka

Pitkäaikaishoiva

Ainola, Maaninka

Harjulan hoivaosastot 8-10

Leväsen dementiayksikkö

Puijonlaakson palvelukeskus

Villa Kallavesi, yksityinen palveluntuottaja/ ei uusia sijoituksia